

GƏTİLİMİŞ XÜSUSİ NƏQLİYYAT XƏRCLƏRİ

AVTOMOBİL DAŞIMALARINDA NƏQLİYYAT XƏRCLƏRİNİN SINERGETİK LOQİSTİK XƏRCLƏRƏ TƏSİRİ

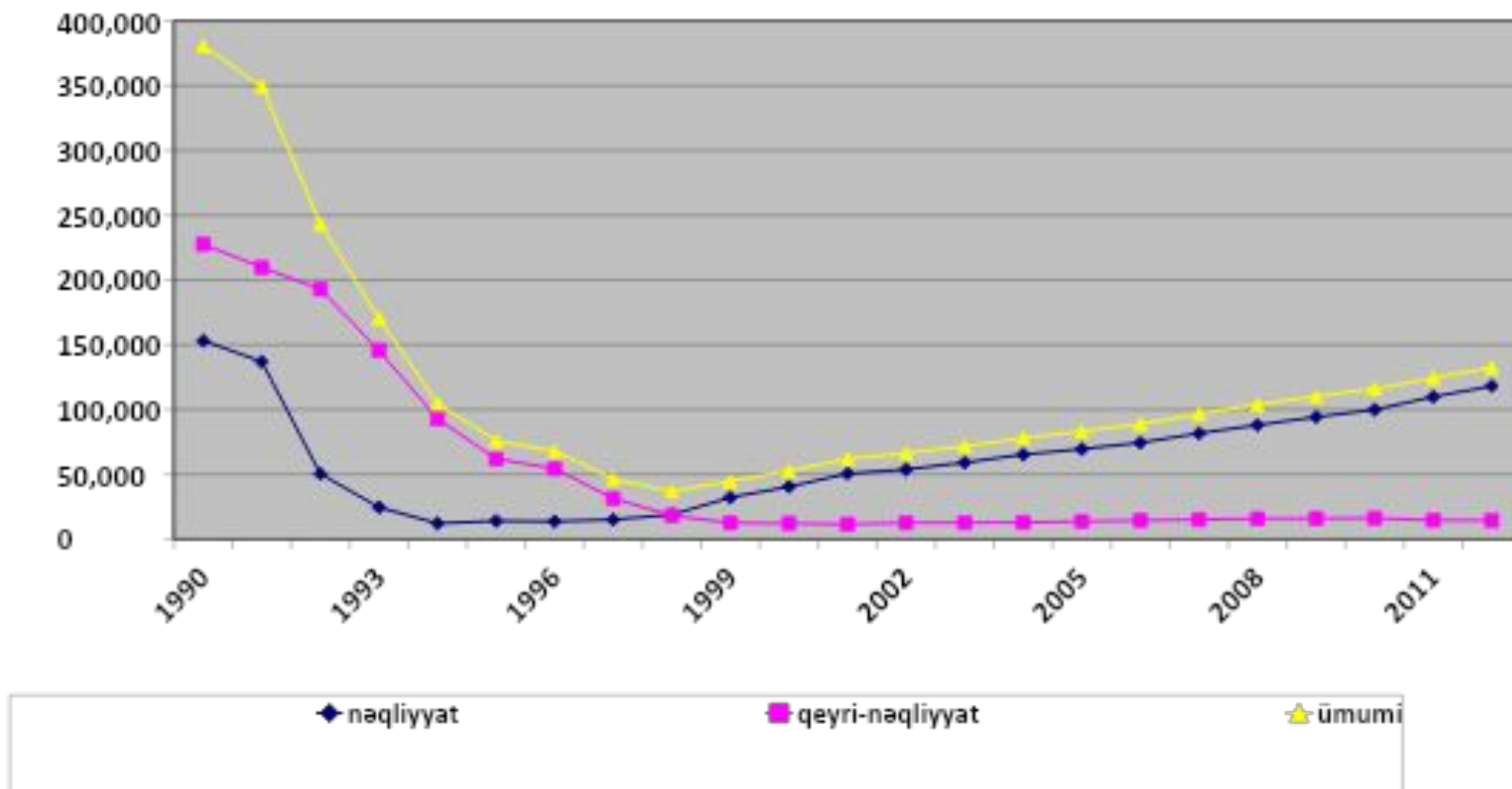
Ceyhun Talibov

Nəqliyyat və qeyri-nəqliyyat sektorunda avtomobil yük daşınma həcmi, 1000 ton

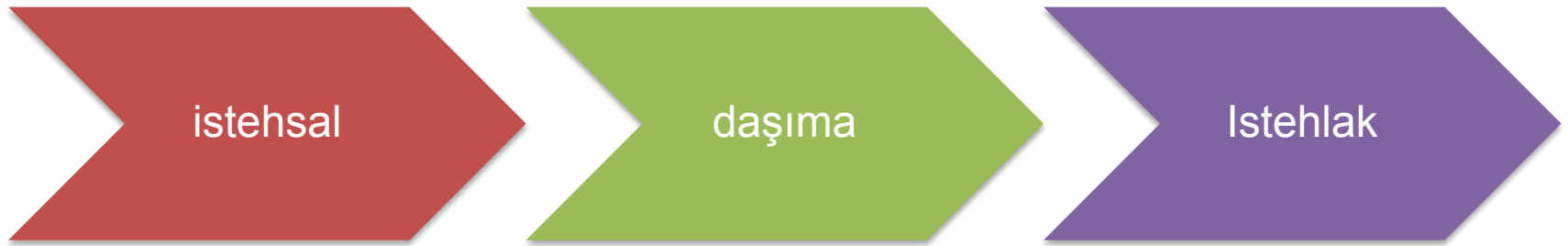
Avtomobil nəqliyyatı sahəsində

İllər	Nəqliyyat sektoru –Avtomobil	Qeyri-nəqliyyat sektoru –Avtomobil	Cəmi
1990	153 111	227 649	380 760
1995	14 002	61 842	75 844
2000	40 434	12 100	52 534
2005	69 518	13 620	83 138
2010	99 891	16 123	116 014
2014	128 603	13681	142 284

Nəqliyyat və qeyri-nəqliyyat sektorunda avtomobil yük daşıma həcminin tendensiyası, 1000 ton

məhsulların logistik material axını

□İstehlakçının seçimi var

□Daşıyıcının seçimi var

□Azərbaycan istehsalçısının seçimi yoxdur

YÜKLƏRİN BEYNƏLXALQ DAŞINMALARINDA NƏQLİYYAT XƏRCLƏRİ

- Məhsulun satış nöqtəsində dəyərinə təsir edən əsas dəyişən logistik xərc - **C_{tr}** nəqliyyat xərcləridir.

$$C_{ar} = (C_a + C_{tr} + C_{cos} + C_{tax}) \times \delta$$

Nəqliyyat xərclərinin daha real hesablanması üçün xərc maddələrinin **yürüşə, günə və gedişə görə** diferensiasiyasından istifadə edilməsi və soyuduculu avtomaşınların beynəlxalq yük daşımalarda nəqliyyat xərclərinin **“ bir km yürüşə gətirilmiş nəqliyyat xərci”** vasitəsi ilə hesablanması daha məqsədə uyğundur və istehsalatda özünü doğruldur.

IV – Beynəlxalq avtomobil yük daşımalarda xərclərin diferensiasiyası

Yürüşə və yük götürməyə görə (Cwork)	İş günlərinə görə (Cday)	Gedişlərin sayına görə (Crun)
Sürücünün əmək haqqı və ondan asılı büdcəyə ödənişlər	Amortizasiya xərcləri	İdarəetmə aparatına və ekspeditora ödənişlər
Hərəkət tərkibinin yanacaq xərcləri	Soyuducu qurğunun yanacaq xərcləri	Birdəfəlik icazə vərəqi xərcləri
Şin-təkər xərcləri	Yol fondu və TB	TİR - cornet xərcləri
Yağ-sürtgü materialları	İcbari sığorta	Əlavə xərclər.
Texniki qulluq və cari təmir.	Ezamiyyə	
	Lisenziya və ANNK vərəqəsi	
	Xarici ölkə sığortaları	
	Dayanacaq xərcləri	

IV – Gətirilmiş nəqliyyat xərci

Bu məqsədlə biz aşağıdakı hesablama metodunun tətbiqini təklif edirik

$$N_{tra} = \sum(N_{work}, N_{day.g}, N_{run.g}) \quad (4.1)$$

Burada;

N_{tra} - gətirilmiş nəqliyyat xərci;

N_{work} - yürüşdən və yük götürmədən asılı xərclərin bir km yürüşə gətirilmiş hissəsi;

$N_{day.g}$ - illik xərclərin bir iş gününə düşən hissəsinin bir km yürüşə gətirilmiş xərci;

$N_{run.g}$ - bir gedişə görə diferensiasiya olunmuş xərclərin bir km yürüşə gətirilmiş xərci.

IV – Gətirilmiş nəqliyyat xərci

N_{work} – Yürüşdən və yük götürmədən asılı xərclərin bir km yürüşə gətirilmiş hissəsi

$$N_{work} = N_{saltax} + N_{pet} + N_{tire} + N_{oil} + N_{oper} \quad (4.2)$$

Burada;

N_{saltax} -1(bir) km yürüşə düşən sürücüyə əmək haqqı və onunla bağlı ödənişlər;

N_{pet} -1(bir) km yürüş üçün yanacaq sərfi norması, man;

N_{tire} -1(bir) km yürüşə düşən şin - təkər xərcləri;

N_{oil} -1(bir) km yürüş üçün yağ - sürtgü materialları xərcləri;

N_{oper} -1(bir) km yürüş üçün texniki xidmət və cari təmir xərcləridir.

IV – Gətirilmiş nəqliyyat xərci

$N_{day.g}$ - İllik xərclərin 1(bir) iş gününə düşən hissəsinin bir km yürüşə gətirilmiş xərcləri

$$N_{day} = N_{pd} + N_{amr.d} + N_{ty} + N_{ins} + N_{mot} + N_{gk} + N_{ref.d} + N_{park}$$

$$N_{day.g} = \lim_{L \rightarrow \max} (N_{day} \times T_{loq} / L) \quad (4.3)$$

Burada;

N_{day} - daşıma prosesinin 1(bir) iş gününə düşən xərcləri;

N_{pd} - gündəlik ezamiyyə norması;

$N_{amr.d}$ - 1(bir)gün üçün amortizasiya xərcləri;

N_{ty} - 1(bir)gün üçün yol fondu və texniki baxış xərcləri, man;

N_{ins} - 1(bir)gün üçün icbari sığorta və ya avtonəqliyyat vasitəsi sahiblərinin mülki məsuliyyətinin icbari sığortası xərcləri;

N_{mot} - 1(bir) günlük lisenziya və ANNK kitabçası xərcləri;

N_{gk} - 1(bir) günə düşən “yaşıl kart” sığorta və ya OSAQO xərci;

$N_{ref.d}$ - 1(bir) gün üçün soyuducu qurğunun yanacaq və TQ xərci;

N_{park} - 1(bir) gün üçün TİR park xərcləri;

T_{loq} - avtomobilin daşıma logistik əməliyyatında olma vaxtı

L - proqnozlaşdırılan yürüş

IV – Gətirilmiş nəqliyyat xərci

$N_{run.g}$ - 1(bir) gedişin təşkili üçün xərclərin 1(bir) km yürüşə gətirilmiş hissəsi

$$N_{run} = N_{eksp} + N_{icaz} + N_{tir} + N_{əlav}$$

$$N_{run.g} = \lim_{L \rightarrow \max} (N_{run} / L)$$

Burada;

N_{run} - gedişlərin sayına görə diferensiasiya olunmuş xərclər;

N_{eksp} - idarəetmə aparatına və ekspeditor xidmətinə ödənişlər;

N_{icaz} - birdəfəlik icazə vərəqi xərcləri;

N_{tir} - TİR carnet kitabçası xərcləri;

$N_{əlav}$ - digər xərclər.

SON TƏŞƏKKÜR EDİRƏM

08.03.2016

Ph.d. Talibov Ceyhun +994558480713